

EXPUNERE DE MOTIVE

**privind proiectul de obligații speciale preventive în legătură cu puterea semnificativă a S.A.”Moldtelecom” pe piața de inițiere a apelurilor la posturi fixe din rețeaua publică de telefonie
(*Piața 2*)**

CUPRINS:

	Pagina:
I. Specificul problemei	3
II. Cadrul legal privind impunerea obligațiilor preventive	4
III. Experiența internațională	5
IV. Necesitatea impunerii obligațiilor	5
V. Remediile propuse și proporționalitatea în raport cu problemele ..	6

I. Specificul problemei

Cadrul național legal oferă Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (Agenția) autoritatea de a interveni pe piețele pe care există furnizori cu putere semnificativă (adică nu sunt suficient de competitive) pentru remedierea problemelor concurenței.

În conformitate cu art. 9 alin. (1) lit. k), l), m) și n) și art.51-53 din Legea comunicațiilor electronice nr.241-XVI din 15.11.2007, Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (Agenția) identifică piețele relevante, efectuează analizele de piață în situațiile în care acestea sunt obligatorii, potrivit legii, desemnează furnizorii de rețele și/sau servicii de comunicații electronice cu putere semnificativă pe piața relevantă și pune în sarcina acestora anumite cerințe obligatorii ce țin de asigurarea interconectării rețelelor și accesului la rețelele și/sau serviciile de comunicații electronice sau de protecția utilizatorilor.

Conform art.53 alin.3) al Legii comunicațiilor electronice, în cazul determinării furnizorilor cu putere semnificativă are dreptul să stabilească una sau mai multe dintre obligațiile prevăzute în lege (articolele 43-49).

Piața de inițiere a apelurilor la posturi fixe din rețeaua publică de telefonie a fost identificată prin Hotărârile Consiliului de Administrație al Agenției nr. 24 din 19.08.2010.

În temeiul prevederilor legale menționate mai sus, a fost efectuată analiza în detaliu a pieței relevante, care a relevat existența puterii semnificative a S.A.”Moldtelecom” pe piața de inițiere a apelurilor la posturi fixe din rețeaua publică de telefonie. Analiza finală a fost publicată de Agenție pe data de 16.06.2011 pe pagina sa de Internet.

Agenția, prin Hotărârea Consiliului de Administrație nr. 12 din 21.06.2011, a desemnat S.A.”Moldtelecom” cu putere semnificativă pe piața de inițiere a apelurilor la posturi fixe din rețeaua publică de telefonie – *Piața 2*.

Agenția expune pe data de 22 septembrie 2011 pentru consultare publică proiectul remediilor pe piața 2 (obligațiile preventive în sarcina S.A.”Moldtelecom” cu putere semnificativă pe piața relevantă). Agenția găsește potrivit să examineze doar comentariile și propunerile parvenite în scris și solicită să fie expediate la adresa:

Bd. Ștefan cel Mare, 134, MD-2012,
CHIȘINĂU, REPUBLICA MOLDOVA

Fax: (0 22) 222 885

Agenția solicită comentariile și propunerile să fie expediate și în formă electronică la adresa de e-mail office@anrceti.md pentru procesarea mai rapidă a răspunsurilor.

Termenul de depunere a comentariilor de către părțile interesate este de până la 13 octombrie 2011, ora 16-00. După expirarea acestui termen, Agenția va examina consulta părțile interesate pe marginea comentariilor și propunerilor la aceste proiecte și, conform necesităților, va organiza consultări publice repetate.

Această expunere de motive la proiectul de hotărâre al Consiliului de Administrație al Agenției privind impunerea obligațiilor preventive în sarcina S.A. "Moldtelecom" pe piața de inițiere a apelurilor la posturi fixe din rețeaua publică de telefonie descrie circumstanțele care determină luarea acestor decizii, raționamentele Agenției privind proporționalitatea obligațiilor precum și previziuni privind impactul obligațiilor date.

II. Cadrul legal privind impunerea obligațiilor preventive

Cadrul legal național oferă Agenției autoritatea de a impune una sau mai multe obligații preventive (remedii) pentru remedierea problemelor concurenței depistate în cadrul Analizei piețelor relevante. Generic, aceste obligații pot fi următoarele:

- 1) Obligația cu privire la acces/interconectare;
- 2) Obligația cu privire la transparența serviciilor de acces/interconectare;
- 3) Obligația cu privire la nediscriminarea furnizorilor;
- 4) Obligația de control al costurilor și orientare la costuri a prețurilor;
- 5) Obligația de evidență contabilă separată;

Prin probleme ale concurenței se au în vedere riscurile generate de existența puterii semnificative pe piață a unui/unor furnizor/i. Astfel nu este neapărat necesar să fi existat situații de aplicare în trecut sau în prezent a puterii semnificative în detrimentul concurenței. În asemenea condiții, remediile au drept scop prevenirea aplicării anticompetitive a forței de piață de către furnizorii cu putere semnificativă, iar în cazurile potențiale existențe a unor asemenea practici în trecut sau în prezent – de a le stopa și de a le preveni pe viitor.

Obligațiile menționate sunt în corespundere cu obligațiile prevăzute de Directiva Uniunii Europene 2002/19/EC privind accesul la rețelele de comunicații electronice și la infrastructura asociată, precum și interconectarea acestora (directiva accesului), dar nu includ posibilitatea separării structurale drept ultim remediu, în cazul când acestea menționate nu sunt suficiente pentru a redresa problemele concurențiale.

Prevederile Legii comunicațiilor electronice în ceea ce privește atribuțiile Agenției de a stabili obligații preventive în sarcina furnizorilor cu putere semnificativă sunt stabilite în articolele 42-48:

III. Experiența internațională

Pentru a stabili obligațiile ce trebuie aplicate și proporționalitatea lor, Agenția a acordat o atenție deosebită poziției comune adoptate de către autoritățile de reglementare din UE (ERG (06)33. Poziția comună revizuită a ERG cu privire la abordarea privind obligațiile corespunzătoare în cadrul de reglementare a rețelelor și serviciilor de comunicații electronice). Această poziție comună susține că sunt suficiente următoarele cinci obligațiile cu ridicata (prevăzute în Directiva UE privind accesul la rețelele de comunicații electronice și la infrastructura asociată, precum și interconectarea acestora (directiva accesului)) pentru a rezolva o mare parte a eșecului pieței:

- Transparența
- Non-discriminarea
- Evidența contabilă separată
- Accesul și interconectarea
- Controlul prețurilor și evidența costurilor.

Directiva 2009/140/CE (“Better regulation” Directive) de asemenea prevede și separarea funcțională drept ultim remediu dacă celelalte nu se dovedesc eficiente. Legea comunicațiilor electronice nu prevede posibilitatea acestui remediu.

Poziția comună a Grupului Regulatorilor Europeni (ERG) în continuare, formulează principiile pe care autoritățile naționale de reglementare (ANR) ar trebui să le urmeze atunci când selectează obligațiile. Aceste principii au fost expuse pe larg în Analiza pieței de inițiere a apelurilor voce la un post fix din rețeaua publică de telefonie.

De asemenea în Analizele date au fost propuse remediile care ar trebui să fie aplicate de Agenție pentru a soluționa problemele identificate ale concurenței.

IV. Necesitatea impunerii obligațiilor

Menționăm că cadrul dat de reglementare ține de reglementarea preventivă (*ex-ante*). Acest concept de reglementare este de a preveni un potențial uz de puterea semnificativă de piață în detrimentul competiției durabile. Chiar dacă cazuri de uz al unei asemenea puteri ar fi existat în trecut sau în prezent, identificarea acestor practici și penalizarea lor ține, de regulă, de instrumentele reglementării *ex-post* a concurenței, specifice pentru autoritățile din domeniul general al concurenței.

Un exemplu unde se descrie diferența între reglementarea *ex-ante* și *ex-post* este instrumentarul pentru reglementare a sectorului TIC elaborat de către *infoDev* și ITU, cu suportul Comisiei Europene¹:

---

¹ infoDev and ITU. ICT regulation toolkit. P.2.3.3 *Ex Ante and Ex Post Regulation*

Cu toate că cazurile când un furnizor a utilizat forța sa de piață pentru a distorsiona concurența sunt o dovadă concludentă că asemenea furnizor are putere semnificativă de piață, nu este necesar ca cazurile tradiționale de abuz de situația dominantă să existe pentru a identifica capacitatea furnizorilor dați de a distorsiona piața pe termen lung. Mai mult, reglementarea ex-ante vizează în primul rând identificarea locurilor înguste care au capacitatea de a împiedica concurența să se dezvolte durabil și impunerea obligațiilor care să prevină utilizarea puterii date de piață în detrimentul concurenței.

Problemele concurențiale la nivelul pieței de inițiere a apelurilor voce din rețeaua publică de telefonie identificate de Agenție în analiză, vizează atât aspecte referitoare la nivelul tarifelor pentru serviciile de inițiere de apel practicate, cât și aspecte non-tarifare.

Agenția consideră că în absența reglementării *ex-ante* a pieței de inițiere a apelurilor voce din rețeaua publică de telefonie, riscurile identificate pot produce distorsiuni ale piețelor în aval. Prin urmare, obligațiile propuse spre a fi impuse trebuie să țină cont de aceste riscuri ale pieței și reprezintă acțiunile minime necesare pentru remedierea lor.

V. Remediile propuse și proporționalitatea în raport cu problemele

După cum Agenția a menționat anterior, existența puterii semnificative pe piața de inițiere a apelurilor voce din rețeaua publică de telefonie creează riscuri serioase pentru piețele din aval și, în final, pentru piețele cu amănuntul.

Atunci când concurența pe o piață nu este efectivă, adică există furnizori cu putere semnificativă care se pot comporta independent de concurenți, cumpărători și de utilizatorii finali, remediile trebuie să impună furnizarea serviciilor într-o astfel de manieră, care ar simula un mediu competitiv eficient în care s-ar oferi serviciile. Prin urmare, remediile au ca scop descurajarea acțiunilor furnizorilor cu putere semnificativă de a adopta măsuri ce nu s-ar produce în cazul unei piețe eficiente competitive și de a compensa lipsa de motivație a furnizorilor ce controlează resursele cu ridicata esențiale (unde de regulă este situată puterea semnificativă de piață) de a le furniza și concurenților de pe piețele cu amănuntul.

Este de menționat că odată ce simularea unei piețe cu concurență efectivă, măsurile impuse lasă posibilitatea pentru furnizori să încaseze plăți echitabile pentru serviciile prestate, care asigură un nivel rezonabil de rentabilitate a capitalului implicat.

Asigurarea accesului la elemente specifice ale rețelei, inclusiv interconectare în vederea inițierii apelurilor, la infrastructura asociată și de utilizare a acestora

În conformitate cu proiectul remediilor propuse pentru consultare, în sarcina S.A. "Moldtelecom" este impusă obligația de a furniza, atunci când există o solicitare,

serviciul de interconectare directă și serviciul de inițiere de apelurilor din rețeaua fixă pe care o operează. După cum a fost arătat în analiza de piață efectuată de Agenție, S.A.”Moldtelecom” deține o cotă de piață de peste 98% pe piața de inițiere a apelurilor la posturi fixe din rețeaua publică de telefonie.

Obligația dată reduce riscurile identificate de neacordare a interconectării și accesului în vederea utilizării eficiente a serviciilor de inițiere apelurilor sau cele de retragere a accesului deja acordat.

S.A.”Moldtelecom” va avea obligația de a asigura transmiterea apelurilor inițiate de la orice punct terminal al rețelei fixe proprii până la punctul de interconectare cu rețeaua furnizorului-solicitant, prin care sunt transmise apelurile către codurile de acces pentru selectarea furnizorului de format 16xx sau 10xx..

De asemenea S.A.”Moldtelecom” va avea obligația să furnizeze orice alt serviciu de care furnizorii ce solicită accesul ar avea nevoie pentru a putea utiliza efectiv accesul/interconectarea la rețea și serviciul de inițiere de apel. Aceasta vine să reducă riscurile legate de imposibilitatea de a utiliza efectiv serviciile pe care furnizorii dați sunt obligați să le furnizeze.

Asigurare a transparenței, inclusiv de publicare a ofertei de referință pentru interconectare

În cadrul obligației de asigurare a transparenței activităților ce țin de interconectarea rețelelor și de inițiere a apelurilor, Agenția a propus obligația în sarcina S.A.”Moldtelecom” de includere în oferta de referință pentru interconectare a condițiilor comerciale și tehnice care se referă la furnizarea serviciului de inițiere a apelurilor din propria rețea de telefonie.

Pe lângă aceasta, S.A.”Moldtelecom” ar urma să publice un model de acord-tip de interconectare în vederea inițierii apelurilor care să corespundă angajamentelor publice din ofertă. Aceasta ar asigura condițiile bune de start în negocieri, reducerea timpului necesar pentru acestea, precum și se va asigura că condițiile oferite furnizorilor solicitanți sunt similare.

Aceste obligații le vor asigura furnizorilor solicitanți că obțin aceleași condiții de acces ca și alți furnizori și că nu sunt discriminați. De asemenea, aceste obligații vor asigura reducerea din dezechilibrul de putere de negociere între furnizori, odată ce Moldtelecom va trebui să accepte furnizarea serviciilor la condițiile expuse în Oferta publică.

Nediscriminarea furnizorilor ce achiziționează serviciul de inițiere de apeluri

Această obligație este pusă în sarcina S.A.”Moldtelecom”, în ceea ce privește interconectarea și furnizarea serviciului de inițiere a apelurilor din propria rețea. Aceasta urmează să asigure că nu sunt oferite servicii de interconectare la condiții esențial diferite și că nu produc distorsiuni de piață.

Obligația de nediscriminare se impune astfel, încât să se asigure că sunt oferite condiții similare pentru furnizare de servicii similare oricărui dintre solicitanți.

Agenția nu a propus obligația de nediscriminare a furnizorilor ce solicită serviciul de interconectare și terminarea apelurilor în raport cu propriile activități cu amănuntul, cu toate că consideră că asemenea discriminare este dăunătoare concurenței, dacă este aplicată de furnizorii majori. Agenția consideră că dezideratul de a se asigura nediscriminare între transferurile interne ale unui furnizor integrat pe verticală și serviciile oferite altor furnizori poate fi atinsă prin impunerea orientării tarifelor pentru aceste servicii la nivelul costului eficient. Obligația de evidență contabilă separată, acolo unde este cazul, poate să arate dacă tarifele aplicate furnizorilor ce solicită serviciile date și, implicit, aplicate transferurilor interne asigură un nivel rezonabil de rentabilitate a activității de rețea.

Controlul prețurilor, inclusiv fundamentarea prețurilor în funcție de costuri

În conformitate cu prevederile remediilor, S.A.”Moldtelecom” va avea obligația să orienteze prețurile pentru serviciile de interconectare, serviciului de inițiere a apelurilor și serviciile auxiliare acestor la costul LRIC.

Această obligație este impusă în vederea asigurării unor prețuri echitabile și coerente a serviciilor de inițiere a apelurilor și este necesară pentru a se asigura împotriva unei constrângeri de preț pe piețele în aval de vânzare cu amănuntul.

Agenția a stabilit că prețurile maxime ce pot fi percepute de S.A.”Moldtelecom” pentru furnizarea serviciului de interconectare în vederea inițierii apelurilor din rețeaua de telefonie fixă urmează să fie simetrice cu cele pentru terminarea apelurilor (având în vedere că acestea parcurg segmente similare de rețea): 0,062 lei/minut (fără TVA) pentru apelurile inițiate la numere geografice din rețeaua fixă locală corespunzătoare punctului de interconectare prin care se transmite apelul, și 0,142 lei/minut (fără TVA) pentru apelurile inițiate la alte numere geografice și non-geografice independente de locație. Tarifele date urmează a fi publicate inclusiv în ORI de către S.A.”Moldtelecom”.

Evidență contabilă separată

Obligația de ținere a evidenței contabile separate va fi pusă în sarcina S.A.”Moldtelecom”. Această concluzie se bazează pe faptul că Moldtelecom deține putere semnificativă pe mai

multe piețe (inclusiv există teme să se suspecteze puterea semnificativă și pe altele, unde încă nu s-a propus sau finalizat o analiză de piață în acest sens) și pe faptul că Moldtelecom deține cote mari pe unele din piețele cu amănuntul (spre exemplu piețele de servicii de telefonie fixă și de acces fix în bandă largă). Asigurarea controlului dacă obligația de nediscriminare este efectiv respectată este extrem de dificilă în cazurile când furnizorul deține putere semnificativă pe mai multe piețe și, mai ales dacă deține cote importante pe piețele cu amănuntul, are talie mare în raport cu concurenții ceea ce-i permite să susțină și o reducere a tarifelor cu amănuntul în detrimentul concurenței.

Obligația de evidență contabilă separată a S.A. "Moldtelecom" va asigura în primul rând transparent că obligația de nediscriminare pe mai multe piețe este respectată eficient, inclusiv în raport cu transferurile interne ale acestui furnizor. Într-al doilea rând se va asigura transparent controlul faptului dacă furnizorul nu subvenționează încrucișat între activitățile sale (mai ales între activitățile de rețea și cele cu amănuntul) și nici nu practică politici tarifare de ruinare a concurenților pe piețele cu amănuntul. Într-al treilea rând evidența contabilă separată va servi instrument util pentru calcularea tarifelor pentru servicii în bază de costuri deplin alocate (FDC), cum, spre exemplu, pentru serviciile cu amănuntul de telefonie fixă. În al patrulea rând, evidența contabilă separată va servi un instrument util managementului Companiei pentru luarea deciziilor manageriale și pentru eficientizarea activităților sale.